

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytársadékokban.

Az akadémia.

A magyar tudományos világ első intézete a múlt héten oly kitüntetésben részesítette a magyar kereszténység eszméinek két zászlóvivőjét, hogy lehetetlen még egyszer vissza nem térnünk rá.

Prohászka Ottokár dr. kitüntetéséről szólottunk már. A fölvilágosodott, a modern élet kereteibe a maga idealizmusával, örökké friss, örökké új fönségével beleilleszkedő katolicizmusnak minálunk ő a szószólója. Feléje, köréje, a fállyagujtó mellé vonzódnak ma mindazok, a kiknek a világosság imponál, a kik haladni akarnak s a modern élet harcában érvényesülni kívánnak. Magyarországnak majdnem valamennyi nagy városa ismeri már őt. Körülötte fonódik gyűrűvé különösen az az intelligencia, a mely felvilágosultságának mécsesével ingoványba jutott. Ezért tartjuk mi óriásilag fontosnak az Akadémia elhatározását, a mely a szellemi nagyságot megértvén kimondotta, hogy „Prohászka Ottokár drnak a magyar tudomány legfőbb intézetéből nem szabad hiányoznia.”

A magunk részéről nem tartjuk megelégedőnek, hogy megyéspüspökünk kitüntetésével bővebben foglalkozunk. Mi csupán a tényt jellemezzük s e helyett célszerűbbnek tartjuk, ha leközlőjük azt a méltányolást, a melyet a Magyar Tudományos Akadémia magáévé tett. Szól pedig a kritika a következőkben:

Dr. Prohászka Ottokár, székesfehérvári püspököt, bölcséleti író levelező tagnak ajánljuk. A tekintetes Akadémia előtt nem kell hosszasan fejtegetnünk, hogy a természet, az értelem, az ész bölcsellete mellett mennyire lekötö a legújabb időkben az érzelmek, az akarat, az erkölcsök, a vallás vizsgálata a bölcselő munkáját. A történelem bölcsellete, a szociális, az erkölcsi jelenségek megértése, mely felé korunk érdeklődése túlnyomólag fordul, éppen alig lehetséges a történelem folyamán támadt vallásoknak vizsgálata s a vallási ténynek az embervilág s a természet többi tényeivel való összevetése nélkül. De a vallás, minden vonatkozásából kiszakítva, magában, mint sajátos lelki tény, mint az emberi történelemnek örök jelensége is ugyanazon módszerekkel kerül vizsgálat alá, melyekkel a tudomány egyéb tényeket megismerjük törekszik. A bölcsélet ugyanis a közelmúlt század vége felé szakítva a XVIII. század óta a vallás tekintetében elfoglalt negatív állásponttal, az imént jelzett irányban indult; pozitív alapra helyezkedett, a mi az egyes történelmi vallások tanrendszere s az általános vallásbölcsélet között az egymáshoz közeledést megkönnyítette s azoknak údvös egy-

másra hatását eredményezte. Newman I. H., Balfour A., James W., Sir Oliver, Lodge, Angliában; Goblet, d'Alviela, Hébert, Belgiumban, Eucken, Wundt, Ehrhard, Kraus X. F. Németországban; Bonomelli Olaszországban jellegzetes, bár igen különböző irányú kifejezői ennek a vallásbölcséleti eszméiratlaknak, melyben kimagasló helyet foglal Prohászka Ottokár az ő műveivel. A vallásbölcséletnek eredeti, önálló, nagyértékű termékei azok. Első munkája: *Islen és a világ,* különös tekintettel a természettudományokra. 1892. 243. lap. Kiváló metaphysikai tehetőségnek és természettudományi jártasságának egyforma bizonyossága. Még magasabban jár 1902-ben megjelent munkája: *Ég és Föld* 450 l., mely míg clisimert szakemberek nyilatkozata szerint alapos geologiai ismeretekről tanuskodik, a lelki, a szellemi élet, a vallás tekintetében ezek önállóságát tudja földünk természetétől szemben kimutatni s a physikai világ és a hit világának tudományai részére azok autonómiáját körülírni. Prohászka Ottokár e tekintetben megelőzője Grasset-nek, a montpellieri egyetem psichiaterének „Les limites de la biologie” és Lapparent-nak, a francia akadémikusnak „Science et apologetique” című jeles műveit. Az a szellem, melyet Grasset-nek utóbb megjelent munkáján álló motto: *Nec ancilla, nec domina,* a természeti és a szellemi tudományok egymáshoz való viszonyára nézve kifejez, nyilatkozik meg Prohászka püspöknek gazdag tartalmú munkájában a hit- és a természet-tudományra nézve. 1903-ban megjelent: *Diadalmas világnézet* 411 l. című munkája az emberi élet ésszínényei, aethetikája, erkölcsana, társadalmi alakulásai tekintetében mintegy folytatja a „Föld és Ég” alap gondolatát és a természeti és vallási tényezők harmoniáját keresi oly psychologiai mélységgel, oly aethetikai fegyverzettel, oly szellemi magaslattal, a *minőket irodalmunkban keresni kell.* Legutolsó munkája: *Élmékedések az evangélium fölött.* 1907. 760 l. Prohászka püspök szellemének egyik legmegragadóbb megnyilatkozása. A vallásbölcséletnek gazdag föltárása a psychologia, a metaphysika, az értékelmélet segélyével áll előttünk e műben, melyek pártját más irodalmakban is ritkán találjuk. Ugy a „Diadalmas világnézet”, mint az „Élmékedések” irodalmi tekintetben is remek művek. E főművei mellett nem szükséges Prohászka püspöknek kisebb műveit, beszédeit, gazdag socialis, erkölcsi, vallásbölcséleti tartalmukkal kiemelni. Oly kiváló alkotások az előbbieket, melyek fölősen megokolják, hogy szerzőjüknék a magyar tudomány legfőbb intézetéből nem szabad hiányoznia. Midőn Prohászka Ottokár püspököt levelező tag-ságra vagyunk bátrak ajánlani, ezzel jelezni akartuk, hogy magas egyházi méltóságától teljesen elvonatkozva, kizárólag a mélyelméjű bölcselő iránt kívánjuk Az Akadémia elismerését kifejezteni.

Concha Győző, r. tag.
Medveczky Frigyes, l. tag.

Ezek után indokoltunk tartjuk, ha a Magyar Tudományos Akadémia előtt kalapot emelünk.

A múlt hét egy másik irányban is kellemesen érintett bennünket. Az Akadémia *Kaas* Ivor bárónak ítélte oda a Bródy-féle díjat, 10000 koronát, a mellyel Magyarország legkiválóbb publicisztáit szokták kitüntetni.

Kass Ivor közénk való.

Évtizedeken keresztül harcolt azokért az eszmékért, a melyekért a magyar katolikus hírlapirodalom él. A nemzeti küzdelmek kiéleződésének idején volt idő, mikor egész Magyarország rája hallgatott, tüzes, sziporkázó, égő, lángoló meggyőződése életet lehelt a lelkekre. Aztán mikor az egyházpolitikai harcok idején a titokban elhelyezett régi aknák egymásután robbantak fel, Kaas Ivor báró teljesen a miénk lett; a harcoló, a jogaiért, életéért küzdő keresztény eszmé.

Születésére nem magyar ember s mégis a magyarság várainak zászlótartója lett. Protestáns ember s mégis csontig-velőig érezte és küzdötte azért az igazságért való harcot, a mely a majdnem magára hagyott katolicizmus harca volt. Szóval az igazság és meggyőződés embere volt. Az maradt mindig s az lesz az utolsó lehellegetig.

Ezért büszkeségünk az Akadémia ítélete, a ki ennek a férfinak harcai végén cseréget nyújt át, mint a magyar publicisták legkiválóbbjának.

Ismételten van hát okunk rá, hogy az Akadémia előtt fejet hajtsunk.

Közgyűlés a vármegyén.

Szokatlan nagyszámban gyűlték egybe Fejérvármegye törvényhatóságának bizottsági tagjai a tegnapi tartott rendes tavaszi közgyűlésre. A nagyarányú érdeklődést azonban korántsem a vármegye főbenjáró ügyeinek gondosan megvitattott intézése, hanem a *választások* keltették.

A tárgyalások folyamán behatóbb s izgalmasabb vitát az alispán jelentésre adott észrevételek alkották. Pajzs Gyula dr., Kenessey Gyula Schlesinger Sándor, Grünfeld Jakab szólottak hozzá a jelentéshez. Pajzs Gyula dr. a vármegye ügyeiben nagy jártasságra és ügyesretetre való felszólalásban boncolta a jelentést, amelyért teljes elismeréssel adózott az alispánnak s ezzel egyuttal megjelölte a vármegye háztartásában észlelhető hiányokat vagy homályosságokat, s érelyes intézkedéseket kívánt azok szanálására. Kú-

Sövegjártó János

vászon kereskedése
menyasszonyi kelengyék
olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000245

lönösen a vármegye-pénzügyi statisztikájára tett figyelemre méltó észrevételt, kívánva, hogy a vármegye közönsége elé könnyen áttekinthető formában állítsák a vármegye különböző pénzalapjainak állapotát. Ezzel különben a mi régi álláspontunk nyert új erősséget, mi ugyanis már régebben kifejtettük, hogy az intenzív alkotmányos élet követelményeként kívánatosnak tartjuk a törvényhatóság behatódó munkásságát. Ezt úgy látánk elérhetőnek, ha a tisztviselői kar módját keresné annak, hogy a törvényhatóság tagjai könnyebben betekinthessék a vármegye ügyeit s azok alapos ismerete után érvényesíthessék befolyásukat. A közgyűlés befolyását a következőkben vázoljuk:

Széchényi Viktor gróf főispán 11 órakor nyitotta meg a közgyűlést, amely bizonyos ünnepes színezetet öltött. Érdeklődő hölgyek, urak teljesen megtöltötték a karzatot, amelynek képe emlékeztetett a régi patriarchális idők megyegyűléseire, a mikor a megyei életben összpontosult a nemzeti törekvéseknek csaknem minden mozzanata, amely törekvéseknek harmonikus összefüggésben volt a megye társadalmi élete is.

A közgyűlés első pontja a választások megejtése volt. Kornis Zoltán dr. II-od aljegyző nyugolomba vonulásával megüresedett állás betöltése volt napirenden. Az elnök főispán két szavazatszedő bizottságot küldött ki, az egyiknek elnöke Cziráky Antal gróf, tagjai Haj Antal és Rosenfeld Henrik, a másiknak elnöke Pajzs Gyula dr., tagjai Urhász Sándor és Kenessey Gyula voltak. A választást megelőzőleg a törvényhatóság határozatából kijelentette a főispán, hogy II. osztályú első aljegyző Havranek József II-od aljegyző lett, helyébe Kukorely Béla III. osztályú aljegyző lépett elő. A megüresedett III. osztályú aljegyzői állásra ketten pályáztak; Gyapay Kornél dr. váli és Balassa Antal dr. székesházi joggyakornokok. Megejtetvén a választás 166 szavazattal adtak be. Ebből Gyapay Kornél dr. kapott 114-et, Balassa Antal dr. 52-öt. Így 62 szótöbbséggel Gyapay Kornél dr. nyerte el a III. osztályú aljegyzői állást.

Cziráky Antal gróftól házasságának 25 éves jubileumi alkalmából hódoló irattal üdvözölte a vármegye, Cziráky Antal gróf az üdvözléért meleg hangú táviratban mondott köszönetet.

A közgyűlés főérdekeségül pontja az alispáni jelentés volt, a melyhez többen szólottak hozzá. Schlésinger Sándor elismerve a vármegyének a takarmányinség elviselhetővé tétele érdekében tett intézkedéseit, azt kívánja, hogy a törvényhatóság indítson újabb mozgalmat. A takarmánycikknek vámmentesen mennek külföldre, míg itthon sínylődik a gazda a takarmány szűkségletben. A törvényhatóság az alispán felszólására ez értelemben érélyes feliratot intéz a kormányhoz.

Pajzs Gyula dr. részletesebben és behatódóan szólott hozzá az alispán jelentéséhez. Különösen az a szomorú tünet ragadta meg figyelmét, hogy a kórház nélkülözi a legszükségesebb felszereléseket is. A munkásbiztosító pénztár betegjeit eddig minden kárpótlás nélkül kezelte a kórház, amely mintegy 80000 koronával lett ezáltal meg- rövidítve. A kórház hiába sürgelt a megérdemelt összeg átutalását, még eddig nem kapott semmit. A legérélyesebb intézkedést kívánja, hogy a kórház hozzá jusson az összeghez. Feliratot intézzen ez ügyben a törvényhatóság a kormányhoz, másrészt a vármegye képviselői járjanak közben a miniszternél. A kórháznak, hogy jól prosperálhasson tartalékalapot kell fejlesztenie; örömmel hallja, hogy az alispán 100000 koronás kórházi alap létesítésén fáradozik. Megjegyzéseket tesz továbbá a vármegye pénzalapjainak statisztikájára. 23 pénzalapja van a vármegyének, a közönség azonban nem tud tájékozást meríteni a statisztikából a vármegye pénzügyeire. Felvilágosítást és megnyugtatót kér az utadó állapotára, a melyben bizonyos „lappangó” kiadások szerepelnek. A Székesházi—Adonyiszabolcsi vasút számadásainak ellenőrzését és a vármegye érdekeinek szakszerű tartását kívánja. Tájékozást kíván továbbá a tiszti nyugdíjalapról, a melynek mindig több a deficitje.

Szűcs Jenő alispán hálával fogadja Pajzs Gyula dr. meleg érdeklődését s felvilágosítást ad az interpellációra. A kórház folytonos pénzzavara valóban a vármegye méltóságán alul van, azért megbizta a vármegye ügyészt, hogy a kint levő pénzeket per utján hajtsa be. A vármegye pénzügyeinek statisztikáját a miniszteriumban megállapított formula szerint történik. Az Adony—Szabolcsi vasút pénzügyeit tanulmány tárgyává fogják tenni. Az utadó „lappangó” kiadásai be nem hajtott pótdadóból származnak. Feliratot intéz a vármegye a kormányhoz, hogy a 160000 korona hátralékot vegye át, eddig úgy sem támogatott bennünket utvonalaik rendezésében a kormány. A tiszti nyugdíjalap növekedni fog az új 1%-os pótdadó kivételéből.

Grünfeld Jakab a szabolcsi vasút alapjainak biztonságára kér felvilágosítást, mire az alispán megnyugtató választ ad.

Az indítványok értelmében elhatározta a közgyűlés, hogy a takarmánykivételi tilalom, ugy- szintén a kórház pénzének behajtása ügyében érélyes feliratot intéz a kormányhoz.

Abaujtona vármegye feliratot intézett a miniszterelnökhöz a kormányzó pártok egyesítése ügyében. A vármegyének pártolós végett meg- küldött felirathoz Kenessey Gyula szólott hozzá, a mire a kiállításban levő alkotmányos küzdelmekre való tekintettel hozzájárult vármegyénk is.

Bars vármegye feliratát, a melyben azt provokálja, hogy a törvényesen bevett vallásfelekezetek papjainak legkisebb évi jövedelme 2400 korona legyen, pártolósul terjesztette a kormányhoz törvényhatóságunk.

A vármegye járásainak székhelyein hordó- jelző hivatalok felállítását határozta a közgyűlés.

A székesházi tornaverseny díjára 100 koronát szavazott meg a vármegye.

Zichy János gróf Nagylánghoz tartozó pusztáinak (Kisláng községnek is) Soponyához való csatolását kérte. Szabó Kálmán propozíciójával szemben, aki az ügy beható vizsgálatát kérte, helyt adott a törvényhatóság a kérésnek.

Somogyvármegye egész Dunántúli kiterjedő mozgalmat indított az Egyke ügyében. A Kaposvárot május hó folyamán tartandó nagy értekezletre bizottságot küldt ki a vármegye.

Az árvaszék helyettes elnökének 500 kor. évi működési díjat állapított meg a közgyűlés.

A Szent György-kórház alkalmazottai a vármegye tisztviselőinek sorába való felvételüket kérték. Az indokolt kérelem kielégítést nyert, az ig. főorvos a VIII-ik, a főorvos a IX. a gondnok és irtok a X-ik fizetési osztályba került.

Arad városnak és Szabolcs vármegyének az önálló bank rendezésének ügyében történt átiratához hozzájárult a vármegye.

A közgyűlés csekély érdeklődés mellett d. u. 14 órakor ért véget.

ÜJDON SÁGOK.

— Az iskolások első szent áldozása. Meg- ható ünnepély keretében folyt le a székesházi iskolások gyermekek első szent áldozása április 25 és május 2-án s örökké emlékezetes marad az összes jelenlévőkre nézve azon magasztos pil- lanat, midőn kegyes Főpásztorunk sajátkezűleg részesített az Élet Kenyerében 417 első áldozót, miután atyai szavakkal magyarázta volt nekik a nagy nap egész életükre való fontos kihatasát. Délután az egész gyermekereg fehér szalagon a mai napra emlékeztet éremmel díszítve a Jézus Szent Szívének történt felajánlás után a püspök- kertbe vonult, ahol a Főpásztor nővére, Nagy Alfonz né úrnő által szerettetteljes gondoskodással összeállított oszonna várta a boldogságtól sugárzó kis vendégeket. Ugyanekkor mindegyikük emlékül Jézus sz. szívének pajzsát kapta meg, míg az első szent áldozás napját megelőzőleg már 300 gyermek közt értékes imakönyv lett szétosztva. Ezen, a főtiszt. hitoktató urak által kijelölt gyer- mekekkel foglalkoztak a helybebeli Oltáregyletbe kebelezett első áldozásra való előkészítő bizottság tagjai: Lichtnecker Antalné, Sturm Erzsébet és Mária, Onás Anna, Bilkei Lenke, Láber Gizella, Kostyellik Etelka és Perlaki Horváth Ilona, hat héton át szeretetteljes szavakkal igyekeztek

életük eme legszebb napjára a kellő hangulatot szívükben kelteni.

Legnagyobb örömet szerzett a gyermekek- nek a Klótid. főhercegnőjének Erzsébet fő- hercegnő 200 „Fehér vasárnap” c. díszesen kiál- litott imakönyv, melynek értékét növeli azon kö- rülmény, hogy a szöveg magyarra fordítása a zsenge korban elhunyt Klótid főhercegnő egyenes kívánságára történt. Szálljon az égbe az ártatlan lelkek imája a nemesen érző szívről, mely szent vallásáért oly melegen dobogott.

A kiadásokhoz nagylelkű adományokkal hozzájárultak:

Püspök Ö. méltósága az uszonán kívül 20 kor., Szu- borits Jenő 30 kor., gróf György Teréz, Krenc Ignác, gróf Nádasdy Tamásné, gróf Zichy Sarolta, gróf Zichy Rafaelné 20—20 kor., K. Horváth István, Károly János, Klauz György, Székesházi káptalan, báró Wense Róza, gróf Pappenheim Sándorné 10—10 kor., Névtelen adomány 6 kor., Zalai Mihály, Lőr. Trauttenberg Fügyesné 5—5 kor., Szőgyény-Marich Julia 4 kor., Mayer Károly 3 kor. Özv. Karl Józsefné, dr. Szabady Józsefné 2—2 kor., Angyán Sándorné gyűjtése 13 kor. 10 fill. Sturm Erzsébet és Mária gyűjtése 12 kor. 80 fill., Láber Gizella gyűjtése 10 kor. 20 fill., Mészáros Ferencné gyűjtése 7 kor. 50 fill., Lichtnecker Antalné gyűjtése 4 kor. 80 fill., Kozáry Viktória gyűjtése 3 kor. 80 fill., Perlaki Horváth Ilona gyűjtése 3 kor. 80 fill.

Mindenek kegyes adományokért az Ur Jézus nevében leghálásabb köszönetüket tolmácsolják: Szőgyény-Marich Julia a székesházi Oltáregylet elnöke és báró Wense Róza, az első áldozási bizottság elnöke.

— Hamzus-émlék. A cisztercia rend egyik legkedvesebb emlékü tanárjának Hamzus Gellértnek nevét maradandó emlékekkel kívánták megörökíteni tanítványai. Gyűjtést indítottak, a melynek eredményéről vasárnap délelőtti határozott a Lauschmann Gyula dr. főorvos elnöklete alatt egybe- gyűlt értekezlet. A begyűlt összeg 1300 koronára rug, a melynek évi kamatait egy-egy szegénysorsu, jöviseletű és jótanuló főgimnáziumi tanuló fogja kapni, a kit a tanári kar arra a legérdemesebbnek tart.

— A Szent-Szív templomnak. A Vizivároson építendő Szent-Szív templom javára Zichy Lujza grófnő utján a következő adományok érkeztek Bilkei Ferenchez, az építő bizottság titkárához:

Zichy N. János gróf	100 kor.
Eszterházy Miklós Mór gróf	100 "
Merán grófné, Csákberény	100 "
Özv. Zichy Jánosné grófné	50 "
Zichy Lujza grófnő	50 "
Zichy Kray Irma grófnő	50 "
Malláth Györgyné grófnő	50 "
Crenneville Ferencné grófnő	50 "
Zichy Viktória grófnő	30 "
továbbá:	
Özv. Galambos Istvánné	50 "
Kümmel Béláné	10 "
Összesen	640 "

Isten fizesse meg!

— A székesházi dísz. r. főgimnázium az orsz. tornaversenyen résztvevő, szegénysorsu tanulóinak javára, május 6-án, d. u. fél 7 órakor az intézet dísztermében jótékonycélú előadást rendez.

— 20 éves találkozó. A diákkori élmények kedves emlékeinek föllevenítésére találkozóra gyűltek egybe a mult vasárnap főgimnáziumunk 20 évvel ezelőtti érettségét tett tanulói. A találkozó, amely mindvégig a legmelegebb baráti ér- zelmek jegyében folyt le, megjelentek:

Dr. Förstner Gyula ügyvéd és neje (Bpest), Ludvig Antal telekkönyvvezető (Siklós), Wertheim Pál nagybíró és neje (Székesházi), dr. Schlammadinger Jenő ügyvéd (Székesházi), dr. Krausz Zsigmond ügyvéd és neje (Székesházi), Horváth Elek zoneakadámiai tanár (Bpest), dr. Kégl Károly árv. ülnök (Székesházi), Németh István cégjegyző (Székesházi), Horváth Endre postafőtiszt (Sopron) Grünfeld Pál földbirtokos (Veleg), Seidel István áll. urad. főtiszt (Pécska), Virág László csendőr- százados (Szolnok), Dormis István hitoktató (Sz-

Fehérvár), dr. Schiffler Antal kir. ügyész (Szatmárnémeti), Pencz Gyula községi jegyző (Csör). Nyolcan kimentették magukat.

Már szombaton este találkoztak a régi iskolatársak s együttlétük vidám elbeszélésével a diákkori élményeknek s a férfikor fordulatának a kora hajnali óráig tartott. Másnap d. e. 10 órakor a ciszterciák templomában a találkozó szentmisét hallgatták, amelyet *Zalai Mihály* igazgató mondott. Szentmise után az intézet igazgatójánál tisztelegtek a volt iskolatársak s kifejezték előtte hálájukat és nagyrabecsüléstük az intézet és tanárai iránt. Ezután *Zalai Mihály* vezetésével megtekintették a tantermeket, ahonnan a tudást, a jellemet és az erkölcsöt örökölték jövőendő pályafutásukra. Majd az intézetnél működő régi kedves tanárunknál, *Czapáry László* dr.-nál tisztelegtek, akivel déli 1 órakor banketre gyűltek egybe a Magyar Királyban. A kedélyes bankett alatt felköszöntőt mondtak: Schlamadinger Jenő dr. az iskolatársakra Dr. Krausz Zsigmond a tanárookra, Horváth Endre a jelenlevő asszonyokra, Dr. Kégl Károly a jövőendő boldogulásra, Dr. Czapáry László. A baráti élményektől lelkesedve az iskolatársak elhatározták, hogy 10 év múltán új találkozóra gyűljenek egybe Székesfehérváron. A találkozás rendezésével a kipróbált Krausz Zsigmond drt. bízták meg.

— **Esküvő.** Fényes esküvő volt ma d. e. 11 órakor a székesegyházban. *Csik István* városi mérnök vezette oltárhoz *Vida Irénkét* Vida Pál kir. számvizsgáló leányát. Az esketési szertartást nagy közönség jelenlétében K. *Horváth István* plebános végezte Násznagyok voltak *Rostaházy János* helybeli postafőnök és *Winkler Vilmos* városi főmérnök.

— **Művészestély.** Ez lett volna a neve annak a nagyon is szerény keretek közt mozgó szombati előadásnak, amelyet a Dunántúli Közművelődési Egyesület javára a színházban rendeztek. Nem először panaszkodunk a miatt, hogy a pesti urak és hölgyek azt hiszik, hogy ha valaki közülük elkialtja magát: *én pesti vagyok, engem ott soddálni szoktak*, akkor — azt hiszi — mi rögtön ónussá válunk és ész nélkül helyeslünk mindent, amit ők leírzenek. Csodálnak. A sajtó kötelességét szívesen tettük meg mi is, mikor egy nagyszabású egyesületnek, a Dunántúli Közművelődési Egyesületnek támogatására kellett szavunkat felemlínnünk. Ezzel szemben természetesen vártuk, hogy a rendezőség olyan programot ad, amely megfelel a fehérvári műértő közönség igényeinek. Helyette kaptuk a következőket (bocsánatot kérünk, hogy régi elvünkhez, az őszinteséghez ez idő szerint is hívek maradtunk): *Garas Márton* a Magyar Színház jellemművésze, ha nem is az első közt, de mindenesetre a jobbak közt szerepel. Erről itt is meggyőződött bennünket. Az első két szám, két komoly alakítás — mindkettő vallomás a bíróság előtt — teljesen kielégített bennünket. Taposlunk is szívesen. A vig. mőkázás magától hatott, művészetre nem is volt benne szükség. *Fodoriné Aranka* kiváló hatást érhet el borzasztó szép hangjával az Operában, amelynek hatalmas iveri sokat elnyelnek abból a mély, szinte bömbölő s különösen a mélyebb regiszterekben minden finomság nélkül való hangból, amelyet a mi színházunk szörnyűkődve hallott. De megcsodáltuk — annyi bizonyos, nagyon megcsodáltuk. A harmadik szereplőről, *Kornai Bertáról* még kevesebbet mondhatunk. Önkéntelenül összehasonlításba bonyolódunk. A mi Kormosunk darabjait énekelte. A termete — mondjuk — nagyon is asszonyos, vagy anyai. A hangja nincs olyan, mint Kormosé. Ezzel mindenki tudja, hogy mennyit mondtunk. Gyönyörűen bánik vele, de a hanganyag az első pillanattól az utolsó érezeti születési hiányait. Aztán hallottunk Ónagyságától egy olyan alapos káromkodást (a szó betűi értelmében méltóztassék venni) a nóta közben, amelyre a legöregebb bakák is büszkének lehetnek. Bocsánatot kérünk, de mi itt Fehérvárról ilyesmihez nem szoktunk. Ezt még a leg-

ripacsabb színész se merte eddig Fehérvárról megtenni, nemhogy egy elsőrendűnek hirdetett művész. Lehet, hogy Pesten imponál az ilyesmi a Lipótvárosban — nem irigyeljük, de mi nem vagyunk a Dob-utcából valók. Mi azt tartjuk, hogy sokat elmondanak és megtesznek a bakák, a mi talán imponál a konyhatündöröknek, de nem való a színpadra, amelyet mi mégis csak valami közösségben véltünk a szalonnal. Ha mindehhez hozzávesszük azt, hogy szegény *Kneifel dr.* az ő igazán művészi zongoratisztétét egy kiszolgált rumplkasztin volt kénytelen érvényesíteni — teljesen tiszta képet nyújtottunk az egész estélyről és azt hisszük, senki sem csodálkozik, hogy a színház csak harmadrészen telt meg s akik ott voltak azt mondták: — Ugyan csak nem vesztettünk volna vele, ha egyáltalán nem jövünk.

— **A tornaverseny.** A székesfehérvári torna clubb választmánya folyó hó 1-én *Turián József* kir. tanácsos elnöktele alatt ülést tartott, amelyen a pünkösdi ünnepnek alatt rendezendő szövetségi tornaverseny módozatait beszéltek meg. A verseny nagyarányúnak ígérkezik, amennyiben körülbelül hat-hátszáz tornász részvételre lehet számítani. Az előmérkőzések már folyó hó 29-én kezdődnek míg a főversenyek 30, 31-én fognak lefolyni. Az ünnepség a 31-én tartandó mulatsággal végződik be. A torna club elnöksége az egyes versenyzők részére kényelmesebb szállásról óhajtván gondoskodni, ezután is fölkeri mindazokat, akik a verseny tartamára tornászokat vendégül látnának szíveskedjenek ebbeli óhajukat *Medgyesi József* urral közölni.

— **Nyugalomba.** *Szabó István* gánti jegyző betegsége miatt nyugalomba vonul. A közgyűlés 11 évi szolgálat után 800 koronában állapította meg évi nyugdíját.

— **Halálozás.** Mély részvétellel értesülünk, hogy *Wasmer Gusztáv* báró cs. és kir. huszár kapitány pénteken d. u. 52 éves korában szélhűdés következtében hirtelen elhunyt. A boldogult egyike volt a helyben állomásozó tisztikar legszimpatikusabb tagjainak s halála annál nagyobb részvétet keltett városzerte, mert 9 évi boldog házasság után fiatal gyászoló özvegyet és három apró fiúcskát hagyott hátra. Temetése nagy katonai pompával vasárnap d. u. 4 órakor volt.

— **Felülírtások.** A Mária-kongregáció ket-tős ünnepélyen a könyvtár javára felülírtettek: *Városcopy Gyula* dr. kalocsai érsek 20 kor., *Prohászka Ottokár* dr. püspök 18 kor., *Sz. Borbála* Jenő kanonok, *Klaucz György* dr. kanonok, gr. *Pappenheim Sandorné* 10—10 kor., *Vass József* dr. *Dieballa György*, *Say Istvánné* 9—9 kor., *Streit Ferenc*, *Rónai Horváth Jenő*, *Lauschmann Gyula* dr., *Schlamadinger Józsefné*, *Karl István* 5—5 kor., *Váradai Károly* főigazgató, *Zalai Mihály*, dr. *Gudenus Ervin*, özv. *Wéber Károlyné*, *Krasztina Lajos* 4—4 kor., *Lakatos Frigyes* dr. 3 kor., *Palotai Irén*, *Hübner Károly*, *Schaller Flóris*, özv. *Hanel Hugóné*, *Magera Károly*, *Grünshneck Vilmosné*, *Krammer Győzőné* 2—2 kor., *Dornis István*, *Scheirich Antal*, *Kováts János*, *Hálnek Béla*, *Rássy Paulin*, *Wense Róza* báróné, *Szögyény-Marich Julia*, *Szabady József*, *Schlamadinger Sandorné*, *Mannock Patrikné*, *Illés Antal*, *Bence Istvánné*, *Czernann József*, *Emhecht Jánosné*, *Bezdek Károlyné*, *Horváth Imréné*, *Langenbacher Adámné*, *Vida Elekne*, *Tencer Lipótné*, özv. *Pálkás Imréné*, *Szabó Ferenc*, özv. *Mirth Ferencné*, *Kováts Béla* 1—1 kor., *Halmosi M.-né*, *Szabó N.-né* 60—60 fill., *Szabó N.-né* 40 fill., özv. *Kovács Ignác* né 20 fill. A nagylelkű adományozóknak ezúton is köszönetet mond a kongregáció vezetősége.

— **Megszökött fiúk.** A veszprémi gyermekmenhelyről apr. 30-án megszökött két szépreményű csemete, *Klaus Ferenc* 12 éves és *Boldizsár Gyula* 13 éves fiúk. Mindkettőnek lopás terhelte a lelkiismeretét, a büntetéstől való félelem miatt költöztek hát enyhébb klíma alá. Városunk kecsgettette őket a legtöbb jóval. Hozzánk igyekeztek tehát. A Deák-Ferenc-utcában tartóztatta le őket a rendőrség.

— **Elfogott rablójlikos.** Emilitést tettünk már arról a nagyszabárú hajszáról, amelyet négy vármegye csendőrsége indított *Nagypál Antal* 26

éves zentai származású rablójlikos elfogatására. A súlyos büntetettékel gyanúsított *Nagypál Antal* kérekerítése nem sikerült, de az ő utáná tőrlent nyomozások során érdekes felfedezésre jutott a csendőrség. A felmerült bűnesetek tettesét *Kovácsik József* felsőgallai születésű katonaszökevényben tartóztatták le, akinek terhére nem kevesebb mint 52 lopást, 2 rablást, 1 rablókiérletet és egy rablójlikosságot állapítottak meg.

A főtisztelendő lelkészkező Papság és a katolikus közönség szives figyelmébe.

Évről-évre szomorubbán tapasztaljuk, hogy *Urnakpor*, a legméltóságosabb *Oltárszentség* nyilvános imádasára rendelt ünnep alkalmával a szokásos lombágak beszerzése mindig nehezebbé válik. Ennek oka részben a helyi viszonyok sajátos alakulása, részben az erdők ritkulása vagy pedig hogy az erdők egy jelentős része nem katolikusok birtokába került.

Ezek alapján szívesen felhívjuk a lelkészkező papság figyelmét a következő hirdetésre:

Olcsó, izléses, egyszerű és könnyen kezelhető urnapi sátrak készítésére vállalkozom.

NAGY JÓZSEF

számlás.

Székesfehérvár, Széchényi-u. 24.

Szívesen mellékeljük a következő melegen ajánló sorokat ír:

Elismervény.

Szívesen elismerem, hogy az urnapi sátrak készítésén, díszesen és a mi fő jutányos áron állította ki. Pátka, 1909. április hó 14.

Schier József
plebánus.

— **Koldus sorsa.** *Varga Károly* 78 éves seregélyesi illetőségű koldus az élete végét járta már. Nem annyira évenek száma mind inkább a szesznek állandó élvezete sietette élete végét, a mely érdekes körülmények közt következett be. A züllött koldust a móri határban levő *Brozaj* majorban eszméletlen állapotban találta *Kalliss Józsefné* családasszony. Megszánta a züllött csavargót és élesztgetni kezdte. A koldus magához térve elbeszélte, hogy egy kocsi gázolta el. A jó szívu asszony kenyeret és tejet hozott neki, aztán elment dolgozra. Másnap *Speki György* akadt rá a nyösörgő koldusra s beszállította egyik istállóba azután segítség után látott a községi előljároságnál. Mire az orvos a helyszínére érkezett, a züllött koldus tagjaiban már nem volt élet. Hulláját felboncolta a törvényszéki orvos, aki megállapította, hogy nem elgázolás okozta halálát, hanem az alkohol túlságos élvezete. Ez volt a koldus sorsa, a melylyel még egyszer utoljára egy kis mese árán magára vonta a jó szívu emberek figyelmét.

Varga Elemér okl. építész-mérnök műszaki irodáját **Vörösmarty-tér 10. sz. I. em. helyezte át.**

— **A perkátai cigányok.** Szombat virradóra, *Bógó József* nagyperkátai lakos 2 lova, számszáma s kocsija hült helyét találta. A gyanu a közösségben ólalkodó cigányokra irányult, akik már szerdán éjjel *Kisperkátához* tartozó *Belmajor* s *Bárányjárás* pusztákon dézsmálták meg a kamrákat, előbb jól bésonkráztak s azután mint akik jól végezték dolgukat néhány székálat, kenyérrrel, fehérneművel, csizmával megrakodva, kerekelt oldottak. A gyanus alakokat szombaton elfogták s hétfőn reggel *Adonyba* kjsérték.

— **Bűnügyi főtárgyalások.** Jegyzék a székesfehérvári kir. törvényszéknél f. évi május hóban megtartandó bűnügyi főtárgyalásokról: — *Fráger Ferenc* gond. ok. emberölés véts. Ifj. *Kummer Antal* és neje gond. ok. emberölés véts. *Marton János* gond. ok. emberölés véts. *Csuti István* súlyos testisértés bűnt. *Maczejko Imre*

sulyos testisértés bünt. Kóhn Hermann sulyos testisértés bünt. Gál István és 4 társa lopás és orgazdaság önt. Gutyuna Péterné gond. ok. emberölés véts. Vas István gond. ok. sulyos testisért. Varga Mária lopás bünt. Szabó (Nyíró) János sulyos testisért. bünt. Bóka András és 1 társa sulyos testisért. bünt. Scheffer János lopás bünt. Alt Jenő összbüntetés. Pap Imre lopás bünt. Páncél Zsófia és társa lopás bünt.

Elegáns Princzess és Sport gyermek kocsik és gyermek ágyak nagyválasztékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jokai-utca 16.

Egy özvegy asszony gazdaasszonyi állást keres magányos keresztény öreg urnál esetleg plebániában, helyben vagy vidéken. Cim a kiadó-hivatalban.

Piaci árak:

Buza	27-20	27—
Rozs	18-60	18-40
Árpa	17—	16-60
Zab	19—	18-80
Tengeri	16-60	

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL
KOCSIGYÁRTÓ
Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Si mor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

Nagyméltóságú
Zichy János gróf
szőlészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2-10 K, új törkölypálinkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számítatik. — — — Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tács
(Fejérm.) címre kéretnek.

Üzletáthelyezés és nagyobbitás!

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy

kárpitos és díszítő üzletemet

a megyeházba (Simor-u. 20 volt közsökonyha helyiség) helyeztem át. — Minden e szakmába vágó munkát elvállalok és főtörökvésem az leend, — hogy nagyrabecsült megrendelőimet lelkiismeretesen, teljes tudással és igaz szakértelemmel szolgálja ki. Szavatolok róla, hogy munkáim ugy szépség, mint tartósság tekintetében a legmagasabb igényeknek megfelelnek és minden versenyen felül állanak. Az ágyá alakítható szabadalmazott és ezüst éremmel kitüntetett „Vida” karosszékeimből melyek az ilyenű cikkek között az egész kontinensen a legtekintesebbek, állandó raktártartok és már **70 koronától kezdve kaphatók**; selyem, vagy szőnyegszövetből is csak 85—90 korona.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Vida Elek.

„Isztiméri Keresztény Fogyasztási Szövetkezet.”

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

		K.	f.			K.	f.
Készpénzkészlet		1933	63	259 db. üzlet rész á 10 kor.		2590	—
Árukészlet		2999	51	Áruhitelzők		644	31
Adóskók		124	76	Tartalékalap		1482	75
Félszerelési költség	212-49			Nyereség		544	78
% levonás	42-49	170					
Alakulási költség	43-67						
% levonás	9-73	33	94				
		5261	84			5261	84

Isztimér, 1909.

Angeli András s. k., elnök.
Rézman Pál s. k., Galler János s. k., Angeli József s. k., Ifj. Angeli Mihály s. k.
igazgatósági tagok.

Kiadás.

Veszteség-nyereség-számla

Bevétel.

		K.	f.			K.	f.
Házbér		306	—	Áruk nál nyers bevétel		3019	01
Személyzet fizetése		984	30				
Szállítási költség		254	92				
Üzleti költség		504	37				
Adó		392	42				
Félszerelés % leírás		42	49				
Alakulás % leírás		9	73				
Nyereség		544	78				
		3019	01			3019	01

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgálatván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel meg egyezőnek találtatott.

Id. Angeli Mihály s. k., felügyelő-bizottsági elnök.
Braun János s. k., Galler Márton s. k., Fischer György s. k., Majer István s. k.
felügyelő-bizottsági tagok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.